

Identificació de l'expedient

Resolució del procediment sancionador núm. PS 31/2024, referent al Departament de Drets Socials.

Antecedents

1. En data 08/05/2023, va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, per trasllat de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, un escrit de denúncia contra la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (DGAIA), del Departament de Drets Socials, amb motiu d'un presumpte incompliment de la normativa sobre protecció de dades personals.

En el seu escrit, la denunciant (...) exposava:

- Que “el Servicio de Atención a la Infancia y la Adolescencia de Barcelona (ciudad) ha dictado la resolución de fecha (...) en el marco del expediente número (...)”, relatiu a la constitució de mesura de protecció d'acolliment simple en família extensa.
- Que “en dicha resolución se incluyen datos personalísimos y de carácter sensible (aspectos de la vida privada) (...)” [de la denunciant].
- Que “dicha resolución y dichos datos personales han sido notificados a terceras personas sin el consentimiento (...)” [de la denunciant].
- Que “en dicha resolución de la DGAIA se destapa el contenido de un informe psicológico realizado a (...) [la denunciant] (...). Todo ello totalmente innecesario que sea conocido por terceras personas (...)”.
- Que “(...) en su momento siempre se indicó (...) que el contenido de las entrevistas e informes psicológicos tenían un carácter reservado, no obstante, la DGAIA ha acabado escampano y haciendo pública dicha información psicológica y de la vida personal” [de la denunciant].
- Que “en el punto quinto de la parte dispositiva de dicha resolución se expresa que la misma se comunicará a varias personas (...). Hecho que prueba que la DGAIA ha desvelado la información a terceros (...). No obstante, además de estas personas y entidad que aparecen reflejadas en la resolución, la misma se ha notificado también a otras personas que no aparecen en dicha resolución. En concreto a los progenitores [del menor]. (...) Aunque no se indica en la resolución, ésta también se ha trasladado, como mínimo, a estas dos personas más.”
- Que “se hace patente que la información personalísima, que incluye rasgos de la salud y aspectos psicológicos, se ha vertido y facilitado a terceros (...)”.

La denunciant aportava còpia de la resolució exp. (...), de constitució de mesura de protecció d'acolliment simple en família extensa, de data 13/01/2023. En aquesta còpia s'havia destacat el punt 5 de l'apartat “Fets” de la resolució, en el qual es detallaven les dades de la denunciant referides als motius personals i psicosocials pels quals es va

considerar que no era idònia per fer-se càrrec de l'infant a llarg termini. En concret, es feia constar el següent:

“D'acord amb l'estudi psicosocial del SIFE Nou Barris, de data (...), es va valorar la no idoneïtat de (...) [la denunciante] com a acollidora de l'infant, degut als processos traumàtics als que ha estat exposada i l'excessiva identificació amb la història de l'infant, mancança de regulació emocional, baixa funció reflexiva i dificultats en l'aplicació dels límits educatius. (...).

El SIFE i l'EAIA Nou Barris valoren que la Sra. (...) [la denunciante] no és idònia per fer-se càrrec de l'infant a llarg termini, a causa de la seva història de vida i la seva motivació desajustada (...).”

D'altra banda, en l'apartat quart de la part dispositiva es resol notificar-la a “pare” i “mare”, i a l'apartat cinquè es resol comunicar-la a la denunciante, a les noves persones acollidores i al Ministeri Fiscal.

2. L'Autoritat va obrir una fase d'informació prèvia (núm. IP 244/2023), d'acord amb el que preveuen l'article 7 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, i l'article 55.2 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (LPAC), per determinar si els fets eren susceptibles de motivar la incoació d'un procediment sancionador.
3. En aquesta fase d'informació, en data 20/07/2023 es va requerir l'entitat denunciada perquè informés sobre les quines persones i les quines dates en què es va comunicar o notificar la resolució controvertida; si es va comunicar o notificar a les persones destinatàries mitjançant l'enviament d'una còpia íntegra, o bé se'n va ocultar determinada informació. En el cas que s'hagués comunicat o notificat íntegrament, que informés de la base jurídica que habilitaria aquest tractament, en especial pel que fa a la inclusió en la resolució de les dades de la denunciante que fan referència a la seva salut i aspectes psicològics. Així mateix, en tot cas, es requeria que la resposta es justificés documentalment.
4. En data 04/08/2023, la DGAIA va respondre el requeriment amb un escrit en què exposava el següent:
 - Que “la resolució de mesura de constitució de mesura de protecció d'acolliment simple en família extensa, de data (...), es va notificar als progenitors [del menor], (...) i es va comunicar al Ministeri Fiscal, a la (...) [denunciante] i als actuals acollidors (...).”
 - Que “la resolució es va notificar als progenitors (...) mitjançant l'enviament d'una còpia íntegra de la mateixa.”
 - Que “la resolució es va comunicar al Ministeri Fiscal, mitjançant carta adjuntant còpia íntegra de la mateixa.”
 - Que “a la denunciante (...) i als actuals acollidors (...) se'ls va comunicar la resolució, amb l'enviament per correu postal certificat d'una carta on s'inclou només la reproducció literal de la part dispositiva de la resolució.”

- Que “(...) la inclusió en aquest document d’algunes dades de la persona denunciant es va fer per tal de justificar els motius pels quals es va considerar (...) [el canvi de persones acollidores], d’acord amb el que disposa l’article 127.4 de la LDOIA i tenint en compte la protecció de l’interès de la persona menor, que s’ha de preservar davant de qualsevol altre dret o interès legítim que hi pugui concórrer.”
- Que “no es van notificar a tercers el detall de les dades referents a la (...) [denunciant], sinó que es van minimitzar al màxim, fent esment de la situació de la persona denunciant en general però que esqueia posar de manifest a la resolució per tal de motivar i justificar de forma raonada la situació als progenitors que, malgrat tenir suspesa la pàtria potestat, tenen dret a saber el perquè d’un canvi d’acollidor ja que segueixen gaudint de drets en relació amb la persona menor desemparada i, en aquest cas, amb mesura d’acolliment en família extensa.”
- Que “la presència de les dades a les que es refereix la denunciant en la resolució notificada respon al compliment d’una obligació legal essencial per garantir els drets dels progenitors en el procediment en els termes previstos per l’art. 9.2.b del Reglament general de Protecció de Dades.”
- Que (...) “d’acord amb allò que disposa l’article 40 de la Llei 39/2015, d’1 d’octubre, del procediment comú de les administracions públiques, tota notificació ha de contenir el text íntegre de la resolució, valorant que en cas contrari podria considerar-se nul·la i/o causar indefensió als progenitors.”
- Que “habilita dita comunicació l’article 121 de la Llei 14/2010 del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l’adolescència (...) en relació amb l’article 108 de la mateixa Llei.”
- Que “al Ministeri Fiscal es notifica la resolució de desemparament dels infants i adolescents en base a l’article 108 de la Llei 14/2010 (...).”

L’entitat denunciada adjuntava a l’escrit la documentació següent:

- Text íntegre de la resolució controvertida, amb contingut idèntic a l’aportada per la denunciant.
 - Escrit de data 20/01/2023, adreçat a les noves persones acollidores, a les quals la DGAIA comunica que s’ha dictat la resolució controvertida. Aquesta comunicació només inclou la transcripció de la part dispositiva de la resolució.
 - Escrit de data 20/01/2023, adreçat a la denunciant, a qui la DGAIA comunica que s’ha dictat la resolució controvertida. Igualment que en l’anterior, aquesta comunicació només inclou la transcripció de la part resolutiva de la resolució.
 - Ofici de data 20/01/2023 adreçat a la Fiscalia de Barcelona, secció menors, amb què es comunica la resolució controvertida íntegrament.
5. En data 27/03/2024, la directora de l’Autoritat Catalana de Protecció de Dades va acordar iniciar un procediment sancionador contra el Departament de Drets Socials per una presumpta infracció prevista a l’article 83.5.a, en relació amb l’article 5.1.c, ambdós del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d’abril, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la

lliure circulació d'aquestes dades (RGPD). Aquest acord d'iniciació es va notificar a l'entitat imputada en data 03/04/2024.

6. A l'acord d'iniciació es concedia a l'entitat imputada un termini de 10 dies hàbils per formular al·legacions i proposar la pràctica de proves que considerés convenientes per defensar els seus interessos.

7. En data 17/04/2024, la DGAIA va formular al·legacions a l'acord d'iniciació, que s'aborden a l'apartat 2 dels fonaments de dret.

8. En data 04/06/2024, la instructora d'aquest procediment va formular una proposta de resolució, per la qual proposava que la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades declarés que el Departament de Drets Socials havia incorregut en una infracció prevista a l'article 83.5.a en relació amb l'article 5.1.c, ambdós de l'RGPD.

Aquesta proposta de resolució es va notificar en data 05/06/2024 i es concedia un termini de 10 dies per formular al·legacions.

9. En data 19/06/2024, l'entitat imputada va presentar un escrit d'al·legacions a la proposta de resolució.

Fets provats

La Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència, del Departament de Drets Socials, va incloure a la resolució de l'exp. (...), de constitució de mesura de protecció d'acolliment simple en família extensa, les dades de la denunciante relatives als motius personals i psicosocials pels quals es va considerar que no era idònia per fer-se càrrec d'un menor —el seu nebot— a llarg termini (detallades al punt 5 de l'apartat "Fets" de la resolució esmentada, transcrit a l'antecedent 1). La inclusió d'aquesta informació concreta en la resolució resultava del tot innecessària, atesa la seva finalitat.

En la mesura que la resolució esmentada es va notificar íntegrament als progenitors del menor, aquests van conèixer la informació controvertida referida a la denunciante.

Fonaments de dret

1. Són d'aplicació a aquest procediment el que preveuen l'LPAC i l'article 15 del Decret 278/1993, segons el que preveu la DT 2a de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades. De conformitat amb els articles 5 i 8 de la Llei 32/2010, la resolució del procediment sancionador correspon a la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

2. L'entitat imputada ha formulat al·legacions tant a l'acord d'iniciació com a la proposta de resolució. Les primeres ja es van analitzar en la proposta de resolució però, tot i això, es considera procedent esmentar-les aquí, atès que en part estan reproduïdes a les segones. Tot seguit s'analitzen el conjunt d'al·legacions formulades per l'entitat imputada.

2.1. En els seus escrits, en síntesi, la DGAIA al·lega que les dades incloses en la resolució controvertida eren les imprescindibles per fonamentar la decisió de canviar la persona acollidora i, alhora, garantir que els progenitors disposin dels elements suficients per valorar

l'acord o desacord amb la resolució adoptada, i la possibilitat d'impugnar-la. Per tot això, l'entitat considera que no va infringir el principi de minimització.

També al·lega que “les dades que es fan constar a la resolució de canvi de guardador (...) són fruit de la valoració de l'acolliment provisional amb la persona denunciant per part de l'equip encarregat de fer-ne l'estudi” i que “no són dades concretes de la seva història de vida ni dades privades de la història de la persona (...).”

Tanmateix, cal recordar que aquestes dades feien referència a aspectes psicosocials de la denunciant i que, en concret, es parlava de “processos traumàtics als que ha estat exposada i l'excessiva identificació amb la història de l'infant, mancança de regulació emocional, baixa funció reflexiva i dificultats en l'aplicació dels límits educatius (...).”

Certament, en aquest cas no es qüestiona que la resolució contingui determinada informació relativa a la denunciant, ja que precisament sobre aquesta base l'entitat va decidir considerar-la no idònia per acollir l'infant. Igualment, no correspon a aquesta Autoritat indicar de quina manera concreta l'entitat havia de redactar la resolució, perquè fos respectuosa amb el principi de minimització de dades. Tenint en compte que la normativa de protecció a la infància i l'adolescència preveu que la resolució es notifiqui als progenitors (art. 121 Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència; en connexió amb els articles 120 i 108 de la mateixa norma), i que aquesta notificació ha de contenir el text íntegre (art. 40 LPAC), la DGAIA hauria d'haver evitat incloure-hi determinada informació que afectava terceres persones, en aquest cas, la denunciant, i esmentar només els fets absolutament necessaris i rellevants; així, hauria hagut d'obviar en tot el possible fer una referència tan directa als aspectes psicològics i socials, els quals podrien haver quedat expressats només en l'estudi psicosocial que forma part de l'expedient. En aquest sentit, no forma part del deure de motivació incorporar informació sensible continguda a l'informe de no idoneïtat, relativa a la persona que exercia l'acolliment, ja que forma part de la privacitat de la persona afectada. En resum, d'acord amb la normativa de protecció de dades, aquesta informació concreta s'hauria d'haver minimitzat, sense que calgui incorporar-la a la motivació expressa de l'acte administratiu, d'acord amb la normativa de procediment.

En aquest punt cal fer avinent que, si bé les persones interessades en el procediment —com serien els progenitors del menor— poden tenir accés i vista a l'expedient, la mateixa normativa de protecció a la infància i l'adolescència determina que aquest dret d'accés no és absolut i que “les dades i la documentació que afectin la intimitat de qualsevol persona implicada en el procediment de protecció d'infants i adolescents tenen caràcter reservat, sens perjudici de la remissió a l'òrgan judicial quan es requereixin expressament. Per tant, les dades i els documents esmentats no són accessibles durant el tràmit d'audiència i vista de l'expedient.” (art. 52.2 Decret 63/2022, de 5 d'abril, dels drets i deures dels infants i els adolescents en el sistema de protecció, i del procediment i les mesures de protecció a la infància i l'adolescència).

En definitiva, en la resolució referida es va incloure informació excessiva i alhora innecessària en relació amb la finalitat que tenia, que era informar els progenitors que hi havia hagut un canvi en la persona o persones que es farien càrrec de l'acolliment del menor, per raó de la no idoneïtat de la persona designada en acolliment. Per aquest motiu, incloure-hi aspectes psicològics i socials concrets de la denunciant és un tractament de dades excessiu.

D'acord amb el que s'ha exposat, aquesta al·legació no pot prosperar.

2.2. L'entitat també al·lega que "(...) la qualificació com a molt greu [és] desproporcionada." Respecte d'això, cal dir que l'LOPDGDD classifica les infraccions en molt greus, greus i lleus, en els articles 72 a 74. En aquest cas, d'acord amb els fets provats, s'ha vulnerat el principi de minimització, infracció que, d'acord que estableix l'article 83.5 de l'RGPD, en relació amb l'article 72.1.a de l'LOPDGDD, es considera molt greu, ja que suposa la vulneració d'un dels principis bàsics per al tractament.

Per aquest motiu, aquesta al·legació tampoc pot reeixir.

3. En relació amb els fets descrits a l'apartat de fets provats, relatius al principi de minimització, cal acudir a l'article 5.1.c de l'RGPD, que preveu que "los datos personales serán adecuados, pertinentes y limitados a lo necesario en relación con los fines para los que son tratados (minimización de datos)."

Durant la tramitació d'aquest procediment s'ha acreditat el fet descrit a l'apartat de fets provats, que és constitutiu de la infracció prevista a l'article 83.5.a de l'RGPD, que tipifica la vulneració de "los principios básicos para el tratamiento", entre els quals s'inclou el principi de minimització de dades.

La conducta que aquí s'aborda s'ha recollit com a infracció molt greu a l'article 72.1.a de l'LOPDGDD, de la manera següent:

"El tractament de dades personals que vulneri els principis i les garanties que estableix l'article 5 del Reglament (UE) 2016/679."

4. L'article 77.2 de l'LOPDGDD disposa que, en el cas d'infraccions comeses pels responsables o encarregats enumerats a l'article 77.1 de la mateixa llei, l'autoritat de protecció de dades competent:

"(...) ha de dictar una resolució que declari la infracció i estableixi, si s'escau, les mesures que convingui adoptar perquè cessi la conducta o es corregeixin els efectes de la infracció que s'hagi comès, a excepció de la que preveu l'article 58.2.i del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016.

La resolució s'ha de notificar al responsable o l'encarregat del tractament, a l'òrgan del qual depengui jeràrquicament, si s'escau, i als afectats que tinguin la condició d'interessat, si s'escau."

En termes similars a l'LOPDGDD, l'article 21.2 de la Llei 32/2010 determina el següent:

"2. En el cas d'infraccions comeses amb relació a fitxers de titularitat pública, el director o directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades ha de dictar una resolució que declari la infracció i estableixi les mesures a adoptar per a corregir-ne els efectes. (...)."

En aquest cas no escau requerir mesures correctores, ja que es tracta d'un fet puntual ja consumat.

Resolució

Per tot això, resolc:

1. Declarar que el Departament de Drets Socials ha comès una infracció prevista a l'article 83.5.a en relació amb l'article 5.1.c, ambdós de l'RGPD.

No cal requerir mesures per corregir els efectes de la infracció, de conformitat amb el que s'ha exposat al fonament de dret 4.

2. Notificar aquesta resolució al Departament de Drets Socials.
3. Comunicar la resolució al Síndic de Greuges, de conformitat amb el que preveu l'article 77.5 de l'LOPDGDD.
4. Ordenar que es publiqui aquesta resolució al web de l'Autoritat (apdcat.gencat.cat), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010 i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, amb caràcter potestatiu l'entitat imputada pot interposar un recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar a partir de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveuen l'article 123 i següents de la Llei 39/2015. També es pot interposar directament un recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius de Barcelona, en el termini de dos mesos a comptar a partir de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Si l'entitat imputada manifesta a l'Autoritat la seva intenció d'interposar un recurs contenciós administratiu contra la resolució ferma en via administrativa, la resolució se suspendrà cautelarment en els termes previstos a l'article 90.3 de l'LPAC.

Igualment, l'entitat imputada pot interposar qualsevol altre recurs que consideri convenient per defensar els seus interessos.

La directora